

УДК 7.05:687.01

ЧУПРИНА Н. В., ПОСТУШНА Ю. О.

Київський національний університет технологій та дизайну

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМИ, СТРУКТУРИ ТА КОЛОРИТУ
ТРАДИЦІЙНОГО ВБРАННЯ НАРОДІВ СКАНДИНАВІЇ З
МЕТОЮ РОЗРОБКИ КОЛЕКЦІЇ АКТУАЛЬНОГО ОДЯГУ**

***Мета.** Аналіз структурних характеристик національного костюма, його орнаментики, кольорів та форми з подальшою трансформацією основних компонентів, для створення сучасної колекції одягу.*

***Методика.** В ході роботи проведено дослідження форми на різних рівнях: системно-структурному, матеріально-декоративному, конструктивному та пластичному; виділено відповідні для кожного рівня прийоми гармонізації композиції костюма.*

***Результати.** Проведені дослідження дають можливість адаптації знакових компонентів традиційного вбрання та формують шляхи трансформації національного костюма в сучасний образ.*

***Наукова новизна.** В роботі визначено основні структурні характеристики формоутворення національного вбрання, які доцільно трансформувати при створенні актуального проектного образу в індустрії моди та при розробці колекцій модного костюма в сегменті масового споживання.*

***Практична значимість.** Проведені проектні дослідження надали можливість обрати деякі складові національного костюма вивчаємих країн, які відіграють знакову роль в проектованій колекції та передають символізм скандинавських традицій дизайну костюма. Також завдяки детальному аналізу періоджерела був створений ескізний ряд моделей колекції одягу.*

***Ключові слова:** індустрія моди, дизайн костюма, колекція одягу, трансформація костюма, художньо-композиційні компоненти, проектний образ.*

Вступ. Насьогодні у світі моди домінує тенденція традиційності, провідні дизайнери та Будинки моди роблять наголос на поверненні до національних витоків, завдяки чому костюм того чи іншого народу, є творчим джерелом для сучасних модних образів. Розвиток скандинавського стилю, як окремого напрямку в дизайні почався в восьмидесятих роках ХІХ століття. Основою та опорною точкою в його створенні і розвитку була концепція: «більше красивих речей на кожен день». З ростом і прогресом у промисловості поліпшувалася якість життя людини, а відтак вимагається створення більш удосконалених предметів побуту та одягу, які були б доступними кожній людині [1]. Вказана тема є актуальною, завдяки своїй багатогранності, бо стилістика та проектні традиції країн Скандинавії досить самобутні та колоритні, що дає величезний шар для реалізації ідей у сфері дизайну. Розглянувши традиції, звичаї, обряди і народні костюми Фінляндії, Швеції і Норвегії можна сказати, що саме ці країни мають, як загальні, так і різні між собою характерні риси. Вони надають можливість проєкспериментувати з формами, колірними поєднаннями та декоративним наповненням, і саме вони є основними у створенні колориту колекції. Саме на основі представлених особливостей проводиться пошук шляхів їх творчої трансформації у сучасні гармонійні моделі одягу.

Постановка завдання. Відповідно до мети даної роботи – визначення принципів трансформацією основних компонентів та структурних характеристик національного костюма, його орнаментики, кольорів та форми для створення актуального проектного образу, можна виокремити завдання, яке полягає у детальному розгляд ролі національних костюмів Швеції, Фінляндії та Норвегії в контексті сучасного створюваного одягу за допомогою вилучення особливих рис костюму та їх подальшої адаптації у сучасних формах

модного одягу масового споживання. В свою чергу це надає можливість обирати певні елементи, які вважаються знаковими у процесі розробки та створенні актуальних проектних образів згідно з модними тенденціями 2018 року.

Результати дослідження. Принципи скандинавського дизайну беруть свій початок приблизно в 1880 році, і до цього часу є актуальними та розвиваються в різних напрямках. Слід зазначити, що скандинавський стиль в одязі – це величезна складова всього скандинавського дизайну. Він виділяється завдяки своїй простоті та лаконічності, так само в ньому простежується чистота ліній і певні відгомони автентичності. Одяг цього стилю ввібрав в себе всю різноплановість і натуральність, яка притаманна природі Скандинавії. Багато дизайнерів, які звертаються до даного стилю, шукають натхнення в природі, яка багата своїми незліченними лісами, озерами, горами і довгими фіордами. Сучасні марки одягу, що працюють в скандинавському напрямі, отримали величезну популярність у Швеції, Данії та Норвегії. Даний факт не дивує, тому що має історичні передумови. А саме те, що аскетизм – це вихідне явище лютеранства, а саме ця релігія була, більшою мірою, поширена на території скандинавських країн. Лютерани тяжіють до стриманості і поміркованості у всіх життєвих проявах, починаючи побутом і закінчуючи поведінкою. Саме ця релігійна течія вплинула на манеру одягу північних народів [2].

Однією з основних передумов скандинавського стилю є аскетичність побуту країн Скандинавії. Виходячи з цього твердження, можна сказати, що цей стиль має дві складові – це мінімалізм, як вихідне явище аскетизму та конструктивізм, як показник нордичності північних країн. По суті, ці два складових компоненти є основоположниками даного стилю. Якщо ж заглибитися і більш точно розібрати елементи та структуру скандинавського стилю, то також можна виділити такі поняття, як простота, класика, лаконічність і монохромність. Слід зазначити, що такі поняття, як «аскетичність» і «простота» слід розглядати не в негативному і не представляюємому інтересу ключі, а скоріше, як «родзинку», свого роду особливість, яка в той же час є цінністю даного стилю [3].

Колекції скандинавських дизайнерів, на даний момент, користуються великим попитом, завдяки чому з кожним роком з'являються нові дизайнери та бренди, які просувають цей стиль (рис. 1, 2). Скандинавський стиль, не обтяжує споживача дорогими речами, які часто не підходять для повсякденного носіння. Цінова політика таких речей колишеться від середнього і до трохи вище середнього рівня. Коливання ціни залежить від якості матеріалу, з яких виготовляється одяг та розрекламованості бренду. Виріб, придбаний у скандинавській стилістиці, не буде вводити вас в оману, з чим його носити, тому що дана річ повністю вписується в гардероб і буде служити гарним доповненням. Скандинавський мінімалізм в одязі, це «ковток повітря» у сфері модної індустрії, оскільки світ втомився від нескінченно нагромаджених різнобарвних принтів, невимовних колірних рішень і вигадливих форм. Цей стиль тримається на реалістичності і розсудливості, а ці вирази не схожі з концепцією високої моди [4].

Рис.1. Монохромність скандинавського мінімалізму

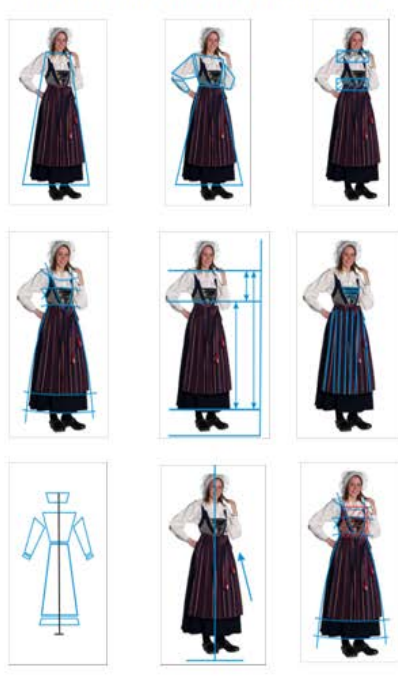
Рис.2. Мінімалізм у моделях одягу скандинавського бреду COS

Це зручний одяг, який прослужить довго. Він зараз саме те, що нерідко шукають модниці і модники, втомлені від погоні за модними тенденціями. А враховуючи назріваючу кризу в сфері економіки, можна вважати, що це вигідне вкладення своїх коштів. Тому варто звернути увагу на дизайнерів з Фінляндії, Норвегії та Швеції, тим більше, що досить приємно відвідувати світлі, маленькі магазинчики, в яких інтер'єр виконаний також у скандинавському стилі, і де сам дизайнер підкаже чи допоможе підбере щось унікальне [5]. Привабливість костюма скандинавських країн полягає в його естетичності, функціональності і раціональності в крої. Завдяки цьому, за методом системно-структурного аналізу форми, були виведені прийоми гармонізації композиції костюма для їх подальшого використання в колекції (рис.3).

Системно-структурний аналіз національного костюму Фінляндії

Системно-структурний аналіз національного костюму Швеції

Системно-структурний аналіз національного костюму Норвегії

Рис.3. Системно-структурний аналіз костюмів Фінляндії, Швеції та Норвегії

Звичка вдягатися просто, лаконічно, але в той же час зі смаком, має також культурні передумови. Безліч скандинавських марок черпають своє натхнення від архітектури або інтер'єрного дизайну. Такі фірми, як Arne Jacobsen і Bang & Olufsen є яскравими представниками датського функціоналізму, створювані об'єкти яких, є предметами мистецтва. А розглядаючи колекції одягу скандинавських дизайнерів можна стверджувати, що дані об'єкти мистецтва є їх рушійною силою і слугують джерелом натхнення, завдяки чому одяг добре виглядає не тільки з естетичного аспекту, але й з функціонального.

Щодо загальних модних тенденцій сезону весна – літо 2018, треба відмітити, що вагому роль відіграватимуть такі поняття, як комфорт та практичність. Основними кольорами вважатимуться синій, червоний, колір слонової кістки, бежевий, сірий та гірчичний. В цілому треба відмітити, що модні тенденції представленого сезону мають неодноразові точки зіткнення зі стилістикою костюмів країн Скандинавії. У підсумку обираються схожі елементи, які стають знаковими у процесі розробки сучасного одягу. Внаслідок чого провідні позиції сучасної моди утримує такий стиль, як «оверсайз», який є актуальним вже не перший сезон поспіль. Отже, на основі систематизації елементів народного костюма та сучасних образів модної індустрії сформована схема, яка наглядно відображає перехід мотивів національного костюма в моделі сучасного одягу на прикладі костюму Швеції (рис.4).

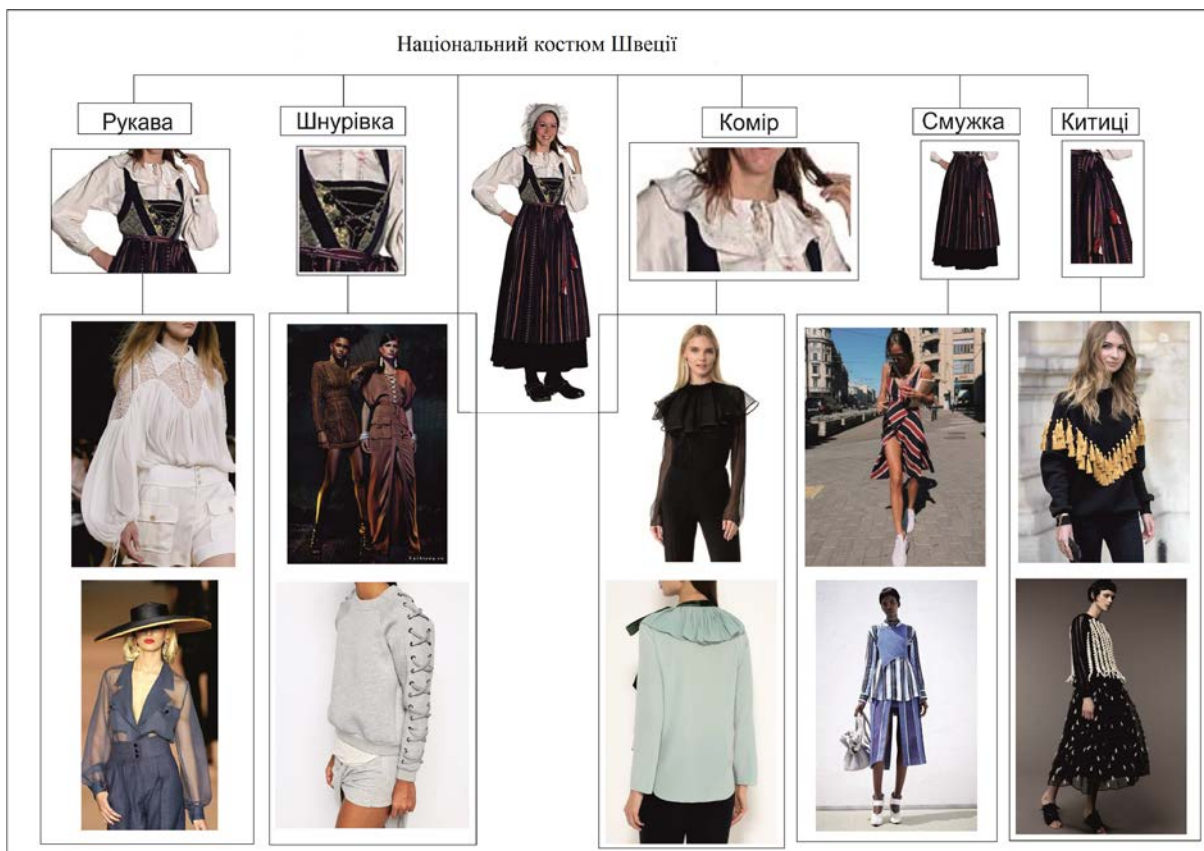

Рис.4. Приклад систематизації елементів на основі національного костюма Швеції

На основі представленої схеми відображено перехід форми, цікавої композиції, фактурного та орнаментального рішення національного традиційного проектного образу в актуальний та модний. Однак, створюючи сучасні моделі одягу, не можна обмежуватися простою стилізацією, механічним зв'язком народних мотивів, будувати ескізи тільки на інтуїтивному та суто асоціативному враженні. Використання національного костюма в якості першоджерела сприяє збагаченню і художньому розвитку нових моделей одягу з особливим відтінком нордичності.

Отже, в даному контексті, актуальною є задача дослідження фінського, шведського і норвезького народних костюмів, як художньої системи, а також пошук шляхів їх творчої трансформації у сучасні гармонійні моделі одягу. Процес формоутворення сучасного костюма на основі народних принципів представлено далі, на схемі (рис.5).

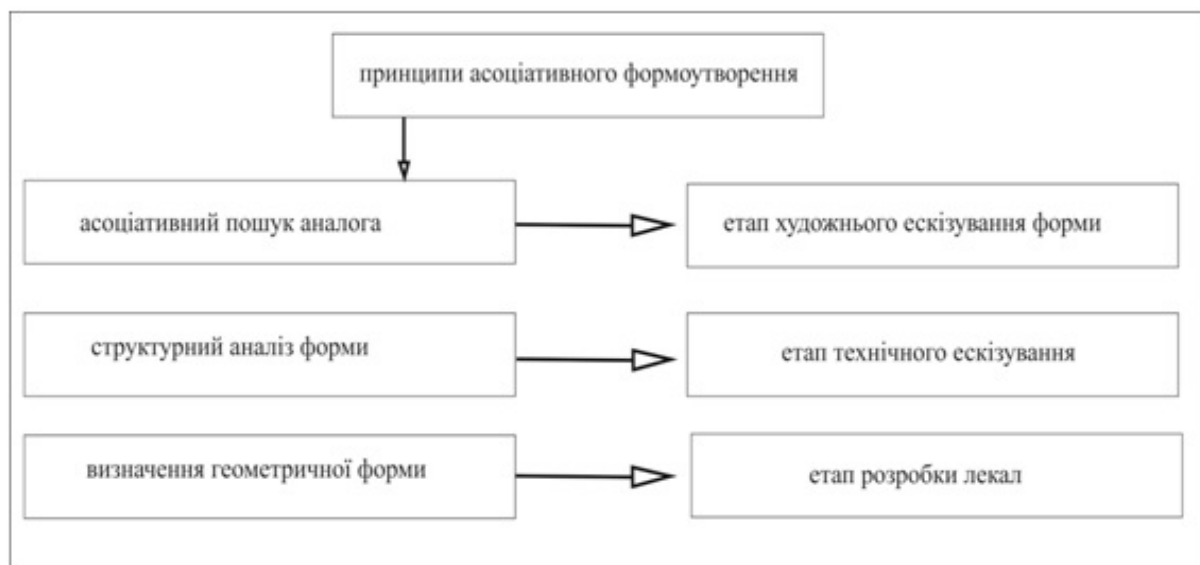

Рис.5. Алгоритм утворення сучасного модного образу на основі аналога

На основі аналізу народних костюмів визначено головні принципи використання їх форм у художньому проектуванні нових моделей жіночого одягу:

- Аналогічність формоутворення народного костюму з деякими складовими сучасного костюма (сорочка, спідниця з подолом, сукня);
- Схожі силуетні образи та елементи народного костюма з сучасними проєктованими моделями одягу (приталеність яка присутня в народних костюмах та в проєктованій колекції);
- Проектування бази одягу за принципом функціональності та образно асоціативної виразності костюма (функціональність виявляється в складових образа, а виразність досягається за допомогою декорувальних прийомів, які розроблені на основі декорування народного костюма).

В ході дослідження основних тенденцій формоутворення народних костюмів Північного регіону Європи виявлено комплекс конструктивних та композиційних структур, які дають можливість виявити логічну побудову, гармонійність форм і високий художній підхід до формування проектного образу споживача. На основі цього, проведено

морфологічний аналіз, який передбачає підбір та взаємопоєднання допустимих конструкторських елементів, що представлено в таблиці (рис.6).

У деяких моделях одягу, в якості декору, використовується скандинавська орнаментика, представлені зразки якої піддаються безпосередньому дослідженню та структурній систематизації, що надає можливість виділити низку аналогічних композиційно – графічних побудов на основі яких базуються декілька видів орнаментів, які в решті решт переносяться на сучасні моделі костюма [6].

Співставлення елементів	Зображення результатів				Співставлення елементів	Зображення результатів			
1	2				1	2			
Силуетна форма					Види покрою рукава у виробі силуету трапеція				
Дослідження довжини виробу					Варіанти горловини у прямому силуеті				
Довжина виробу прямого силуету з лінійною талією					Варіанти горловини в силуеті трапеція				
Довжина виробу силуету трапеція з лінійною талією					Варіанти видів кишень				
Види покрою рукава у виробі прямого силуету									

Рис.6. Результати морфологічного аналізу костюмів

Традиції національного вбрання скандинавських країн актуальні в наш час, тому що їх історична основа набуває особливої естетичної цінності та дозволяє збагачувати його новими функціями, такими як інформаційно-формуюча та художньо-естетична.

Варто відзначити, що цінність народного костюма полягає не тільки у застосуванні його декоративної частини, але і у функціональній складовій. Історично склалося, що народний костюм багатьох країн, зокрема і Скандинавських, має кілька шарів. Наприклад, костюми Швеції, Данії та Норвегії в цілому складаються з сорочки, жилета або жакета, спідниці і фартуха, які одягаються в певній послідовності та разом утворюють єдиний ансамбль. Саме ця особливість костюма дає сучасній моді тенденцію до багатошаровості, яка на даному етапі переживає новий пік популярності .

Багатошарове носіння одягу – це прийом, який наслідують безліч брендів для отримання цілісного образу і гармонійних поєднань в одязі, як за кольором, так і за формою.. Тобто, структурно моделі складаються з декількох шарів, завдяки чому присутня легкість, яка обумовлюється модними тенденціями сезону весна – літо 2018 року, та простежується

відгук скандинавського клімату, бо суворі зими, і не особливо теплий весняно-літній період зобов'язує замислюватись про комфорт, затишок і теплоту одягу (рис.7).

Рис.7. Багатошаровість в комплектах одягу скандинавських брендів

Багатошаровість дає можливість людині виражати себе через призму одягу і манеру її носіння. Тому, розглядаючи культуру, побут і клімат країн Скандинавії, простежується певна нордичність, яка залишає свій відбиток не тільки на тенденціях сучасної моди, але й на потенційному споживачеві. А отже, актуальний проектний образ, створений за такими принципами, будується на визначених принципах багатошаровості:

- Образ складається від простого до складного, тому що велика кількість складових образу не завжди є доречною та естетично важливою.
- Двоє і більше елементів одягу, виконані з однакової тканини, не поєднуються між собою в одному ансамблі.
- Не комбінуються яскраві і строкаті принти в одному образі.
- Колірна палітра багатошарового ансамблю не пістрявіє розмаїттям фарб. Для вдалого й елегантного образу використовується правило трьох кольорів, або: слід підбирати доповнюючі один одного кольори за допомогою їх відтінків та тональних переходів.
- Кожен нижній шар одягу має мати довжину більше верхнього, завдяки чому можна побачити всі шари в одязі і вловити суть багатошарового образу (виключенням є поєднання прозорих та щільних тканин).
- Використання різних аксесуарів доповнює створений образ і так само створює ефект багатошаровості.
- Прозорість. Фатин комбінується з габардином інших кольорів та відтінків, в наслідок чого ефект багатошаровості досягається за рахунок прозорості та кольору.

Слід зазначити, що поява нових функцій на сучасному етапі диктується виникненням нових форм побутування костюма через призму формування етнокультурного простору скандинавського регіону. Внаслідок цього, кожна нова функція дає можливість створювати нові костюмні форми, використовуючи народний костюм, як історичне першоджерело. Завдяки даному факту, його естетична цінність зростає, і костюм виступає, як художній твір, який розглядається на рівні соціокультурного об'єкта.

Висновки. В ході опрацювання проектно-дослідного матеріалу були виявлені основні принципи побудови сучасної колекції одягу, розглянуто основні принципи багат шаровості, завдяки яким сформовані цілісні образи колекції, котрі можливо комбінувати між собою. Шляхом досліджень модних тенденцій, було з'ясовано, що з модних подіумів не сходять моделі, виконані саме в мінімалістській стилістиці, а за прогнозами на весну - літо 2018 – це явний тренд. Виходячи з цих даних, можна сміливо стверджувати, що скандинавський стиль в поєднанні з мінімалізмом будуть відмінно гармоніювати в естетичному плані і дане поєднання – це те, що чекає споживач в майбутньому сезоні. Відповідно, обрана тема дослідження дає змогу повною мірою вивчити форму, структуру і колорит національного костюма народів Скандинавії, за для чого в даній роботі проаналізовано всі складові національного костюма, а згодом вибрані певні елементи, які стали знаковими у процесі розробки та створенні колекції актуального модного одягу.

Література

1. Іванова Л. С. Шведський народний костюм як символ національної ідентичності / Л. С. Іванова. – М.: РДГУ, 2008. – 503 с.
2. Демшина А. Ю. Мода в контексті візуальної культури: друга половина XX – початок XXI ст.: навч. посібник / А.Ю. Демшина. – СПб.: Астеріон, 2009. – 170 с.
3. Стиль мінімалізм в одязі. Образ в стилі мінімалізм [Ел. ресурс] / Інтернет-журнал Lulul.– 2016. Режим доступу: <http://lulul.ru/stil-minimalizm-v-odezhde/>
4. Скандинавський стиль в одязі – елегантна простота [Ел. ресурс] / Інтернет-журнал Wtalks.com.– 2016. – Режим доступу: <http://wtalks.com/skandinavskiy-stil-v-odezhde-elegantnaya-prostota>
5. Скандинавський стиль: Мінімалізм VS Висока мода [Ел. ресурс] / Інтернет-журнал Ladyatlantica. – 2016. – Режим доступу: <http://ladyatlantica.blogspot.com/2015/vs.html>
6. Чупріна Н.В. Ресурсозбереження як принцип розробки екологічно орієнтованого модного одягу в сучасній індустрії моди / Н.В. Чупріна. – Вісник КНУТД, 2014. - №5. – С. 219 - 225

References

1. Yvanova L. S. (2008). *Shvedskiy narodnyy kostyum kak symbol natsyonalnoi ydentychnosti*. Moscow. [In Russian].
2. Demshyna A. Yu. (2009). *Moda v kontekste vyzualnoi kultury: vtoraya polovyna XX – nachalo XXI v* Snt.Petersburg. [In Russian].
3. Styl minimalizm v odiazi. Obraz v styli minimalizm (2016). Sait Internet-zhurnalu “Lulul” [Site of journal “Lulul”]. <http://lulul.ru>. Retrieved from: <http://lulul.ru/stil-minimalizm-v-odezhde/> [In Russian].
4. Skandynavskiy styl v odiazi – elegantna prostota (2016). Sait Internet-zhurnalu “Wtalks.com” [Site of journal “Wtalks.com”]. <http://wtalks.com>. Retrieved from: <http://wtalks.com/skandinavskiy-stil-v-odezhde-elegantnaya-prostota> [In Russian].
5. Skandynavskiy styl: Minimalizm VS Vysoka moda (2016 Sait Internet-zhurnalu “Ladyatlantica” [Site of journal “Ladyatlantica”]. <http://ladyatlantica.blogspot.com>. Retrieved from: <http://ladyatlantica.blogspot.com/2015/vs.html> [In Russian].
6. Chuprina N.V. (2014). Resursozberezhennia yak pryntsyyp rozrobky ekolohichno orientovanoho modnoho odiahu v suchasniy industrii mody [Resource-Saving As An Elaboration Principle Of Ecologically Oriented Fashionable Clothes In Fashion Industry]. – Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universitetu tekhnolohii ta dyzainu – Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design, Vol 5, 219 – 225 [In Ukrainian]

ТРАНСФОРМАЦИЯ ФОРМЫ, СТРУКТУРЫ И КОЛОРИТА ТРАДИЦИОННОГО УБРАНСТВА НАРОДОВ СКАНДИНАВИИ С ЦЕЛЬЮ РАЗРАБОТКИ КОЛЛЕКЦИИ ОДЕЖДЫ

ЧУПРИНА Н. В., ПОСТУШНАЯ Ю. А.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Анализ структурных характеристик национального костюма, его орнаментики, цветов и формы с последующей трансформацией основных компонентов, для создания современной коллекции одежды.

Методика. В работе использован литературно-сравнительный анализ, который позволяет детально рассмотреть характеристики формообразования костюма, исследовать природу его возникновения и роль в целостном образе. Для определения основных приемов формообразования костюма применен системно-структурный анализ, который предполагает определенную степень абстрагирования при анализе формы костюма. В ходе работы проведено исследование формы на различных уровнях: материально-декоративном, конструктивном, колористическом, или пластическом; выделены соответствующие для каждого уровня приемы гармонизации композиции костюма.

Результаты. Проведенные исследования дают возможность адаптации знаковых компонентов традиционного наряда и формируют пути трансформации национального костюма в современный образ.

Научная новизна. В работе определены основные структурные характеристики формообразования национального наряда, которые целесообразно трансформировать при создании актуального проектного образа в индустрии моды и при разработке коллекций модного костюма в сегменте массового потребления.

Практическая значимость. Проведенные проектные исследования предоставили возможность выбрать некоторые составляющие национального костюма изучаемых стран, которые играют знаковую роль в проектируемой коллекции и передают символизм скандинавских традиций в дизайне костюма. Также благодаря детальному анализу первоисточника был создан эскизный ряд моделей коллекции одежды.

Ключевые слова: индустрия моды, дизайн костюма, коллекция одежды, трансформация костюма, художественно-композиционные компоненты, проектный образ.

TRANSFORMATION OF THE SHAPE, STRUCTURE AND COLOR OF THE SCANDINAVIAN TRADITIONAL GARMENTS TO DEVELOP CLOTHING COLLECTIONS

CHOUPRINA N. V., POSTUSHNAYA Y. A.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. Analysis of the structural characteristics of the national costume, its ornamentation, colors and shapes for subsequent transformation of the main components, to create a modern collection.

Methodology. In the work it is used literary-comparative analysis, which allows to consider features of formation of a suit, to investigate the nature of its occurrence and role in a holistic manner. To identify the main methods of suit formation is applied the system-structural analysis, which involves a degree of abstraction in the analysis of the shape of the suit. In the course of work it is used the investigation of the shape at different levels: material-decorative, structural, coloristic, or plastic; the techniques of harmonization of the composition of the costume are allocated for each level.

Findings. The conducted researches give the possibility of adaptation of the iconic components of traditional garments form the vector of transformation of national costume in modern way.

Originality. The paper identifies the major structural characteristics of the national outfit formation that is advisable to transform during creating the actual image in the fashion industry and the development of collections of fashion costume in the segment of mass market.

Practical value. Carried out information provides the opportunity to choose some of the components of the national costume of the studied countries, that play a significant role in the design of the collection and transmit the symbolism of the Scandinavian traditions in costume design. Also, on the basis of detailed analysis of primary source the sketch project for a collection was created.

Keywords: fashion industry, costume design, a clothing collection, transformation suit on, the artistic and compositional components, projective image.